

De dubbele schat

Ontdek de rijkdom van wet én genade

De dubbele schat

Ontdek de rijkdom van wet én genade

Marja Verschoor-Meijers

De dubbele schat

Ontdek de rijkdom van wet én genade

Marja Verschoor-Meijers

©2026 Scholten Uitgeverij B.V.

info@scholtenuitgeverij.nl

www.scholtenuitgeverij.nl

Omslag: GRAVUS

Binnenwerk: Piet Versteeg

Eerste druk, September 2026

ISBN: 9789083733197

NUR: 707

De bijbelteksten in deze uitgave zijn, tenzij anders vermeld, ontleend aan de Herziene Statenvertaling. Alle rechten voorbehouden.

Copyright ©2010/2016 Stichting HSV.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, geluidsband, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever. Daarnaast mag geen enkel deel van deze uitgave worden gebruikt voor het trainen of ontwikkelen van systemen voor kunstmatige intelligentie zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

Inleiding	7
1. Geloofsopvoeding	11
2. Zoek eerst het Koninkrijk	17
3. Polarisatie?.....	25
4. Genade is Gods idee	31
5. De wet is heilig	39
6. De Tien Geboden	47
7. Dubbele schat	53
8. Wet en Koninkrijk	61
9. Vervulling van de wet	67
10. Liefde als antwoord	75
11. Verbond	81
12. Waarom de wet kennen?.....	87
13. Vrijheid	93
14. Omdenken	105
15. Kernwaarden	117

Inleiding

Een boek over wet én genade. Waarom? Omdat we dreigen de balans een beetje kwijt te raken en daarmee het risico lopen te polariseren als kerken en geloofsgemeenschappen, maar ook als individuele christenen. Er is nogal wat onduidelijkheid, verwarring en ook wel incorrecte prediking over dit onderwerp, als je het mij vraagt. Een zorgelijke constatering waarbij het opvalt dat het echt niet uitmaakt in welke christelijke kring je je bevindt.

Zodra het over 'de wet' gaat, rijzen bij sommige evangelisch gelovigen de haren al te berge, lijkt het wel. 'De wet, de wet? Daar hebben we toch niets meer mee? Daar zijn we toch van verlost? Het geloof gaat toch niet over regels, maar over relatie?' Juist in die christelijke kringen, en zeker bij jonge gelovigen, is er soms onwetendheid over de oude geschriften die de geschiedenis van Israël vertellen, Gods hart openbaren en ons leiden naar de komst van de Messias. Een dergelijk gebrek aan feitelijke Bijbelkennis is een gemis, zeker nu er in onze tijd zoveel onjuistheden worden geroepen en geschreven over Israël. De Bijbel, het Oude én Nieuwe Testament, is Gods geschenk aan ons allemaal. De testamenten zijn geopend en we kunnen nu zelf lezen wat onze erfenis is, een erfenis die we met elkaar delen. De Bijbel is een bron van rijkdom, wijsheid en leven voor iedereen die de woorden niet alleen leest, maar ze ook toepast.

De wet is heilig en goed, dat weet men juist in reformatische kringen als geen ander. Over het algemeen hebben gelovigen binnen die gezindte juist een grote kennis van het Oude Testament, met als gevolg dat er nog heel veel waarde aan de wet wordt toebedeeld.

En dan met name aan de Tien Geboden, die in veel kerken nog steeds met regelmaat vanaf de kansel worden voorgelezen. Wanneer de nadruk vooral op de wet komt te liggen, bestaat het risico dat het geloof als wettisch wordt ervaren. Daarbij worden de regels van de wet dan boven de leiding van de Heilige Geest gesteld.

Evangelisch en reformatorisch. Staan ze tegenover elkaar? Ik denk dat dat uiteindelijk wel meevalt. Maar ik geloof wel dat we ons best kunnen doen om dichterbij elkaar te komen, om die eenheid in geloof te bereiken waar de Bijbel over spreekt. Laat ik daar, aan het begin van dit boek, maar heel duidelijk over zijn: Wij worden allen gered van dood en zonde door Gods genade en ons geloof in Jezus Christus. Er is geen andere manier. Zoals een mooi lied zegt: Niet door rechtvaardige daden, maar door het bloed van het Lam.

Persoonlijk zie ik enerzijds een groeiende stroming die alleen nog maar genade kent en alle andere Bijbelse principes daaraan ondergeschikt maakt, en anderzijds een nog steeds sterke stroming waarin men gerechtigheid zoekt door zich aan bepaalde regels te houden. Of dat nu de wet van Mozes is of de regels van het betreffende kerkgenootschap. Ik vind het zorgelijk om te zien dat ‘theologische’, en dus ook kerkelijke, stromingen polariseren, want daarmee begeven we ons op het gladde ijs van een verdeeld christendom. Verdeeldheid zaaien is het werk van de vijand. Een tactiek waarmee satan in de wereld succes heeft. Dat zien we iedere dag om ons heen. Als christenen zijn wij wel in die wereld, maar we zijn er niet van. Als het goed is, leven wij niet volgens tactieken en methodes die in de wereld populair zijn, maar volgens de richtlijnen zoals gegeven in Gods Woord. Voor Gods kinderen, inwoners van Zijn Koninkrijk, zou het bevorderen van eenheid juist een rode draad moeten zijn die het geloofsleven kleurt.

Ik zie het als onze roeping het antwoord te zijn op het gebed om volmaakte eenheid dat Jezus vlak voor zijn lijden en sterven bad. Volmaakte eenheid ‘opdat de wereld erkent dat U Mij gezonden hebt en hen liefgehad hebt, zoals U Mij hebt liefgehad’ (Johannes 17:23). Waarom staan we niet vaker bij dat gebed van Jezus stil in plaats van alsmaar vast te willen houden aan onze standpunten? Het zou toch ons verlangen moeten zijn om naar elkaar toe te groeien? Het maakt echt niet uit aan welke ‘kant’ van het dogmaspectrum je staat. Extreem orthodox of extreem liberaal, het is in sommige gevallen allebei doorgeslagen. Ik zie mensen aan de haal gaan, om het zo maar te zeggen, met een bepaalde ‘leer’ en zich daaraan vastklampen alsof het om de Here Jezus zelf zou gaan. Hypergenade of wettisch calvinisme zijn allebei vormen die polarisatie tot gevolg kunnen hebben.

Waarschijnlijk zit het merendeel van de geloofsgroeperingen in Nederland hier wel ergens tussenin. Zij willen liever niet doorslaan van het ene extreme naar het andere. De Tien Geboden zijn ouderwets, de genadeleer te mooi om waar te zijn, dus blijven zij ergens in het midden hangen. Met dit boek wil ik je van harte uitnodigen om wat de Bijbel zegt over wet en genade vanuit een open en nieuwsgierige houding te lezen en niet met vooringenomen ideeën. Als je je durft te verplaatsen in de leefwereld van de aartsvaders, de psalmisten, de profeten, Jezus, Paulus en andere apostelen, dan zul je ontdekken dat er zoveel te leren valt van de dingen waar zij doorheen moesten. Ik roep je op om een oprechte en gepassioneerde liefde voor zijn Woord te ontwikkelen en het Woord nooit te gebruiken om anderen mee om de oren te slaan. Een liefde die veel verder gaat dan het bestuderen van de Schriften om je gelijk aan te tonen. Een liefde die zeker ook verder gaat dan het hap snap citeren van een paar favoriete Bijbelteksten die van Pinterest of Instagram geplukt zijn. Ik hoop dat je door dit boek met vernieuwde belangstelling en een frisse kijk zult ontdekken wat Jezus ons wil leren over wet, waarheid, liefde,

geloof, genade en het Koninkrijk. Er is een schat te ontdekken in zijn onderwijs over wet en genade, over oud en nieuw. Zijn woorden, zoals opgetekend in Mattheüs 13:52, liggen ten grondslag aan dit boek:

Hij zei tegen hen: Daarom, iedere schriftgeleerde, in het Koninkrijk der hemelen onderwezen, is gelijk aan een heer des huizes die uit zijn voorraad nieuwe en oude dingen tevoorschijn haalt.

‘Uit zijn schatkamer’, staat er in de NBG. Even simpel gezegd: Iedereen die het Woord bestudeert maar ook in het Koninkrijk is onderwezen, heeft een dubbele schat: de oude schat van Mozes en de profeten én de nieuwe schat van Jezus.

Laten we op onderzoek uitgaan en samen die dubbele schat aan oude én nieuwe dingen opgraven. Ik hoop dat je de rijkdom van die dubbele schat zult vinden.

1 Geloofsopvoeding

Bij ons thuis werd na het eten uit de Bijbel gelezen. Ik zie het dikke boek met de kleine letters nog voor me. Er zat een stoffen kaft omheen die mijn moeder of oma waarschijnlijk zelf had gemaakt. De Bijbel werd na de lezing altijd netjes opgeborgen in een lade van de servieskast, wachtend op de volgende dag. Als het mijn beurt was om te lezen, koos ik vaak iets uit het boek Spreuken of Prediker. De aloude wijsheden in die Bijbelboeken intrigeerden mij als kind al enorm. Tijdens mijn tienerjaren voerden we ook wel gesprekken over wat we zojuist hadden gelezen. In de loop der jaren maakte de NBG vertaling plaats voor Het Boek. Dat bracht een radicale verandering in ons gezin teweeg, weet ik nog, want de stukjes die we vaak hadden gelezen, klonken ineens heel anders. Er was in die tijd veel te doen over Het Boek. Het feit dat wij dat in huis hadden, betekende dat wij niet van de zware stempel waren. Althans, zo begreep ik dat uit gesprekken die mijn ouders voerden met familieleden en kennissen die wel zwaar op de hand waren. De termen licht en zwaar, als het over kerkelijke stromingen ging, vlogen ons geregeld om de oren.

Het gezin waarin ik opgroeide, behoorde tot de hervormde gezindte. Niet streng, niet behoudend, maar wel een beetje traditioneel in gedachtegoed. Als kind ging ik naar de zondagschool en later naar catechisatie. Het was gebruikelijk in onze kringen om zo rond je zestiende naar belijdeniscatechisatie te gaan, waar je werd voorbereid op het openbaar belijden van je geloof. Openbaar, maar gek genoeg wel binnen de veiligheid van je eigen kerk. Ik heb die kans toen laten gaan. Op een of andere manier beseft ik dat belijdenis van je geloof

doen betekende dat je serieus was en dat je dus niet langer aan alle feestelijkheden, die de wereld te bieden had, mee kon blijven doen. Binnen de kerkelijke gezindte waarin ik opgroeide, worstelde mijn generatie daarmee. Enerzijds dankbaar voor een stabiele geloofsbasis, anderzijds verlangend naar iets anders, naar meer leven in de brouwerij, naar verandering in de gevestigde kerkelijke orde. De keus was duidelijk: of je bleef in het gareel lopen om je ouders te plezieren, of je wilde oprecht deel uitmaken van een kerkelijke gezindte, of je keerde de kerk van je jeugd de rug toe. Ik koos voor dat laatste.

Pas op latere leeftijd kwam ik tot levend geloof, zoals dat wel wordt genoemd. Ik liep toen al tegen de veertig. Ik ben of een langzame leerling, of een eigenwijze betweter, of allebei, wie zal het zeggen? Hoe dan ook, het heeft lang geduurd voordat ik besepte dat het leven van een christen niet saai hoeft te zijn en zeker niet bestaat uit het volgen van allerlei regeltjes over wat wel en niet mag. Het heeft lang geduurd eer ik tot bloei kon komen in Gods Koninkrijk. Toen ik mijn leven aan Jezus gaf, ontving ik de Heilige Geest als teken, als zegel dat ik Hem toebehoorde. Niet lang daarna lieten mijn man en ik ons door onderdompeling dopen. Eigenlijk drong het toen pas tot mij door dat ik met die doop de belofte, die mijn ouders hadden gemaakt toen ik als baby werd besprenkeld, bevestigde. Zij hadden voor God en gemeente beloofd mij voor te gaan op de weg van de Heer. Ik ben zeker niet de enige die ervoor koos om, ondanks de goedbedoelde geloofsopvoeding, toch mijn eigen weg te gaan. Dank God voor biddende ouders en grootouders, want ik ben uiteindelijk toch thuisgekomen bij Hem!

Mijn man en ik ontvingen ook de doop in de Heilige Geest, iets waarvan we het bestaan niet afwisten. Ik kan me niet herinneren dat ik daar ooit een preek over had gehoord. Eerlijk gezegd merkte ik er in eerste instantie niet zoveel van, maar een van de opvallendste dingen die verandering bracht in mijn geloofsleven is dat de Heer

mijn ogen opende voor de schriften. Iets wat Hij ooit ook voor de discipelen deed. Ineens las ik de Bijbel anders, want de Heilige Geest hielp en leidde me daarbij. Hij zette als het ware een schijnwerper op de teksten. Ik zag dingen die ik nooit eerder had gezien. Ik las alles anders, alsof ik een nieuwe bril op had. Langzaam maar zeker besepte ik dat ik de Bijbel voorheen een beetje als buitenstaander had gelezen, als gast zeg maar, niet als familielid. Er ging een nieuwe wereld voor me open, een wereld waarvan ik niet wist dat die bestond.

Buiten de kerk van mijn jeugd om was ik niet of nauwelijks bekend met andere groeperingen. Ik had er jarenlang ook geen interesse in, moet ik toegeven. Tsja, hoe kortzichtig kun je zijn? Na mijn bekering stortte ik mij gulzig op de boeken, tijdschriften, muziek en films die de evangelische wereld kenmerken. Er bleek zelfs een pinksterconferentie te bestaan waar tienduizenden mensen jaarlijks naartoe gingen. Waar was ik al die tijd geweest? Dit is geen kritiek op mijn geloofsopvoeding. Integendeel, met dankbaarheid kijk ik terug op wat mijn ouders me hebben meegegeven: principes en overtuigingen die de basis hebben gelegd voor het vervolg van mijn geestelijke reis. Maar er bleek meer te zijn, veel meer.

In de zomer van 2004 begon ik met het schrijven van een serie Engelstalige boekjes over de Tien Geboden. Niet omdat me dat nu zo interessant leek of omdat ik daar zulke briljante ideeën over had, maar omdat ik me daartoe geroepen voelde door de Heilige Geest. Bijna twintig jaar heb ik aan die serie gewerkt en dat is een moeilijke en ook wel eenzame weg geweest. Ik leerde veel en moest steeds mijn denken vernieuwen, een continu proces van aanpassing en groei. Halverwege het schrijven van die serie ontstond het verlangen om ook een soort overkoepelend boek te schrijven over wet en genade, omdat ik ontdekte dat die twee dingen niet zo lijnrecht tegenover elkaar staan als wij vaak denken. De Here God legde het verlangen

om hierover te schrijven in mijn hart en ik heb dat omarmd. Ik ben dan misschien geen theoloog of schriftgeleerde, maar hou wel heel veel van de Bijbel en dankzij de oneindige en trouwe hulp van de Heilige Geest, die de Leraar van elke gelovige is, is dat boek er nu eindelijk gekomen.

Wat bijzonder om te wandelen met Hem, een boeiende reis mag ik wel zeggen. Mijn wedergeboorte opende de deur naar Gods Koninkrijk; ik mocht vrijmoedig en nieuwsgierig naar binnen stappen. Zo'n beetje als de kinderen in de Kronieken van Narnia, de befaamde boekenreeks van C.S. Lewis, die door een kastdeur een andere wereld instapten waar het avontuur begon. God heeft mij bevrijd uit de macht van de duisternis en mij een plaats gegeven in het Koninkrijk van zijn geliefde Zoon (zie Kolossenzen 1:13-14). Wat een onvoorstelbaar voorrecht om een kind van God te zijn. Het maakte mij een inwoner van zijn Koninkrijk. Behalve verwondering bracht dat ook wel verschillende vragen met zich mee. Is het nog mogelijk en nuttig om vanuit het Koninkrijk van God, vanuit die bevoorrechte positie, naar een wettische geloofsopvoeding te kijken en naar de wet zelf? Moest ik daar nog wat mee of kon ik dat achter me laten?

Helaas ken ik in mijn omgeving veel christenen die met een wrang gevoel terugkijken op de kerk en de leer waarbinnen zij zijn opgegroeid. Zo erg soms, dat ze er helemaal niets meer mee te maken willen hebben. Ik denk dat we juist vanuit de genadepositie die Jezus mogelijk maakt, vrij en vrijmoedig – en met een gezonde nieuwsgierigheid – opnieuw kunnen kijken naar de oudtestamentische Bijbelboeken, de wet van Mozes en de profeten. Niet om ons de echte vrijheid die Christus ons heeft gegeven te laten ontnemen door weer een slaaf van wetten te worden (Galaten 5:1), maar om ervan te leren, wijsheid op te doen en schatten op te graven die al veel te lang verborgen zijn gebleven. Er is meer, er is altijd meer.

Het is zo belangrijk een helder beeld te hebben van Gods oneindige genade in verhouding tot zijn wet. Het zal je helpen in vrijheid te leven binnen het kader van zijn regels. Vrijheid is niet een leven zonder regels, want dat is ten diepste anarchie, maar een leven onder leiding van de Heilige Geest. Meer hierover in het hoofdstuk ‘Vrijheid’.

Laten we, om te beginnen, de woorden van Jezus, zoals opgetekend in Mattheüs 13:52 eens goed onder de loep nemen.

Hij zei tegen hen: Daarom, iedere schriftgeleerde, in het Koninkrijk der hemelen onderwezen, is gelijk aan een heer des huizes die uit zijn voorraad nieuwe en oude dingen tevoorschijn haalt.

Een fascinerend vers. Mensen die de oude geschriften bestuderen en daarnaast ook onderwezen zijn over het Koninkrijk, hebben beschikking over oude en nieuwe dingen. Eigenlijk zo’n beetje als het verhaal van mijn geloofsopvoeding. Ik beschik over de oude, traditionele schat én over de vernieuwing die de Heilige Geest in mijn leven heeft gebracht.

In sommige vertalingen van dit vers staat dat elke joodse leraar die leerling van Jezus wordt, toegang heeft tot een dubbele schat: de oude boeken en de nieuwe leer. Wet én genade, letter én Geest, komen samen en vormen een dubbele schat. Als ik die tekst even vrij vertaal naar de positie die een wedergeboren christen heeft, dan durf ik te zeggen dat wij ook de beschikking hebben over die dubbele schat. Een leerling van Jezus worden betekent onderwezen worden over het Koninkrijk. Logisch, want Jezus roept op om het Koninkrijk van God eerst te zoeken, boven alle andere dingen. Dat zou de prioriteit van elke christen moeten zijn. Het is daarom goed om aan het begin van dit boek serieus stil te staan bij het Koninkrijk van God. Wat is het? Waar is het? En voor wie is het?

Schatgraven

Als ik zo terugkijk op mijn leven tot nu toe, is het duidelijk dat God altijd met mij bezig was, zelfs in de jaren dat ik Hem niet zocht. De Bijbel is daar zo duidelijk over: God wil niet dat er ook maar één mens verloren gaat! Wat dat betreft denk ik dat Hij achter ieder mens aanjaagt. Hij wil ons hart, Hij wil ons leven. Ik kan niet zeggen dat ik het bestaan van God ooit heb ontkend. Natuurlijk niet, ik was immers opgegroeid in een kerkelijk gezin. Maar hoe mooi en kostbaar dat ook is, het zei niets over de gesteldheid van mijn hart. Ja, ik geloofde in God en wist dat Jezus aan het kruis gestorven was... maar wat deed ik met al die kennis? Niets. Ik leefde geen leven om God te behagen, maar zette mijzelf op de eerste plaats. We kunnen een christelijke opvoeding hebben genoten, maar nooit echt hebben gekozen om Jezus aan te nemen (zie Johannes 1:12). We kunnen onszelf christen noemen, maar geen actieve volgeling van Jezus zijn. Dat vergt namelijk een keuze, een wilsbesluit.

Heb jij een bewuste keuze voor Jezus gemaakt?